

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.22>

УДК 004.738:336.7

Л. В. Гончар,

*д. пед. н., професор, завідувач кафедри управління та адміністрування,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4014-2372>*

Я. В. Стецик,

*аспірант кафедри управління та адміністрування,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-0643-1723>*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВОЇ ВАЛЮТИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПОДАТКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВ

L. Honchar,

*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Management
and Administration, SHEI «Donbass State Pedagogical University»*

Y. Stetsik,

*Postgraduate student of the Department of Management and Administration,
SHEI «Donbass State Pedagogical University»*

PROSPECTS FOR USING DIGITAL CURRENCY AND ITS INFLUENCE ON THE TAX POLICY OF ENTERPRISES

У статті розглянуто питання використання цифрових валют в контексті податкової політики підприємства. Охарактеризовані позитивні

та негативні фактори та тенденції застосування цифрових валют при взаємодії держави та підприємства. Надано рекомендації щодо прийняття заходів з подолання проблем у процесі використання цифрових валют. Основна увага приділяється таким питанням: недосконалість нормативної бази регулювання цифрових валют при оподаткуванні підприємств; ризики відмивання грошей і фінансовий тероризм; ухилення від сплати податків та методи боротьби з цим; загрози податковій політиці; переваги цифрових валют, збільшення їх розповсюдження та капіталізації; доступність, низькі комісії, швидкість транзакцій, безпека операцій; переваги впровадження цифрової валюти центрального банку (CBDC); використання смарт-контрактів як податкової інновація для підприємств; технічні бар'єри для центральних банків при впровадженні смарт-контрактів для розрахунку підприємств.

The article deals with the problem of using digital currencies in the context of the company's tax policy. Positive and negative factors and trends in the use of digital currencies in the interaction between the state and the enterprise are characterized. Recommendations are provided for taking measures to overcome problems in the process of using digital currencies. One of the main problems is the imperfection of the regulatory framework for the regulation of digital currencies in the taxation of enterprises. Businesses are not always able to clearly define exactly what taxes and in what amount they need to pay from the income received from digital currencies. The next problem is the risk of money laundering and financial terrorism. The anonymous and decentralized nature of cryptocurrencies makes them attractive tools for criminals seeking to hide the origin of their funds and avoid prosecution. Tax evasion, threats to fiscal policy. Governments should draft new legislation or amend existing legislation to clearly define how digital currencies are taxed. This may include defining digital currencies as assets, commodities or currencies, and establishing rules for the taxation of income derived from them. The advantages of digital currencies and their growing capitalization are analyzed. Unlike traditional currencies, which are controlled by central banks, digital currencies are decentralized, meaning they are not subject to the control of any

institution. This makes them more resistant to manipulation and political pressure. Transactions with digital currencies are usually processed faster and cheaper than transactions with traditional currencies. Digital currencies are available to anyone with internet access. This makes them more accessible than traditional currencies, especially for people in countries with underdeveloped banking systems. The benefits of implementing a central bank digital currency (CBDC) are explored. CBDCs can make transactions faster, cheaper and more transparent than traditional methods like cash and checks. This can lead to economic growth by stimulating trade and investment. CBDCs are also more transparent than cash, which will help governments fight money laundering and terrorist financing. CBDCs can be more secure than traditional payment methods because they are protected by cryptography. The use of smart contracts as a tax innovation for enterprises. Smart contracts automate many tasks related to tax reporting, such as calculating taxes, filing returns, and paying taxes. This frees up time and resources for other tasks. Smart contracts are transparent because all transactions related to them are recorded in the blockchain. This helps businesses demonstrate to the tax authorities that they are meeting their tax obligations.

Ключові слова: *цифрові валюти, податкова політика, підприємство, блокчейн, транзакції.*

Keywords: *digital currencies, tax policy, enterprise, blockchain, transactions.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Цифрові валюти, такі як Bitcoin, Ethereum та інші, набувають дедалі більшої популярності у світі. Їх децентралізований характер, анонімність та потенційна вигода роблять їх привабливими для інвесторів, підприємців та користувачів.

Цей розвиток ставить перед урядами та податковими органами низку нових викликів. З одного боку, їм потрібно визначити, як регулювати та оподатковувати цифрові валюти. З іншого, їм потрібно розробити стратегії для використання цих валют на власну користь.

Для підприємств цифрові валюти відкривають нові можливості для ведення бізнесу. Їх можна використовувати для здійснення платежів, переказів коштів та фінансування операцій. Однак підприємствам також потрібно розуміти податкові наслідки використання цифрових валют.

Цифрова валюта – це всі електронні гроші у віртуальному просторі, включаючи криптовалюту, віртуальну валюту, цифрову валюту центрального банку (CBDC).

Блокчейн - це технологія, яка вже змінює відносини між різними суб'єктами суспільства, окремими особами, компаніями і адміністрацією в таких важливих аспектах, як оподаткування, шляхом впровадження таких концепцій, як автономна ідентифікація (SSI) і смарт-контракти, які підтримують, наприклад, віртуальні валюти, які не контролюються жодною державою, фінансовою установою або компанією. Звідси зростаючий інтерес дослідників, інвесторів, трейдерів, маркетологів, підприємств і урядів до знання сфери застосування цієї нової технології та її податкових наслідків.

Технологія криптовалюти вважається розумною технологією, яка змінить наш спосіб ведення бізнесу в найближчому майбутньому. Унікальні характеристики блокчейну значно перевершують існуючі бізнес-технології, які в основному базуються на готівці та кредиті, особливо щодо часу, безпеки та вартості. Тим не менш, його вихід на бізнес-арену також перевернув існуючі системи фінансової звітності та оподаткування, оскільки обидві системи були сформовані, сформульовані та еволюціонували лише для того, щоб відповідати системам готівки та кредиту. Таким чином, фінансові регулятори та податкові органи повинні розробити нову систему, яка може належним чином і справедливо адаптуватися до технології блокчейну та цифрових валют, щоб забезпечити дисбаланс між фінансовим застосуванням та правопорядком.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями впливу цифрових валют на економіку, діяльність підприємств, держав та суспільства займається все більше вчених, дослідників та економістів. Серед них слід зазначити праці, як вітчизняних дослідників, таких як: Ю. Баранюк, С. Волосович [1],

Г. Козицька [2], О. Кондрат [3], О. Миронов [4], О. Резник [5] так і праці закордонних вчених А. Aminu [6], N. Awi [7], K. Kingsley, H. Kouam [8], M. Pamikatsih [9].

Незважаючи на численні публікації, слід відмітити недостатність наукових розробок щодо питань впливу цифрових валют на податкову політику підприємств, оскільки ця сфера є недостатньо вивчена, характеризується своєю інноваційністю та неузгодженістю правового забезпечення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою роботи є дослідження використання цифрових валют у процесі економічної взаємодії підприємства, держави та їх впливу на податкову політику. Для досягнення поставленої мети проаналізовано сутність та основні характеристики цифрових валют; узагальнено досвід використання цифрових валют у світі; визначено податкові наслідки використання цифрових валют для підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зростання популярності цифрових валют робить їх невід'ємною частиною сучасного фінансового ландшафту. Підприємствам, які планують використовувати цифрові валюти, необхідно мати чітке розуміння податкових зобов'язань та ризиків, пов'язаних з ними, а також мати розуміння самої технології блокчейну, смарт-контрактів, автономної ідентифікації.

Тим не менш, швидкість, з якою створюються і впроваджуються нові технології в сучасному інформаційно-комунікаційному суспільстві, відрізняється від швидкості ухвалення законодавцями нових законів для регулювання і захисту громадян, підприємств від цих нових реалій. Блокчейн створює юридичні проблеми, такі як відсутність власника, обмеження функції реєстрації, захисту даних, деякі аспекти, що стосуються особистості учасників, та зв'язок криптовалют з податками. Однак, технологія блокчейну здатна зробити революцію в різних галузях, включаючи фінанси, охорону здоров'я та управління ланцюгами поставок.

Кращим варіантом регулювання цифрових валют є створення чіткої та послідовної нормативної бази, яка захищає споживачів, при цьому

забезпечуючи інновації і зростання на ринку цифрових валют. Урядам слід працювати спільно над створенням міжнародних стандартів регулювання цифрових валют, щоб уникнути плутанини і забезпечити послідовність. Розуміння правової бази для цифрових валют важливо для всіх, хто зацікавлений у їх інвестування або використанні. Хоча нормативно-правова база все ще розвивається, очевидно, що уряди по всьому світу починають усвідомлювати важливість регулювання цифрових валют для захисту споживачів та забезпечення стабільності фінансової системи.

Одна з найбільших проблем, що стоїть перед цифровими валютами це відсутність однаковості в регулюванні. У різних країнах діють різні закони і нормативні акти, що стосуються цифрових валют. Цей різнобій може створити плутанину для бізнесу і споживачів. Наприклад, у Сполучених Штатах, цифрові валюти регулюються частково федеральними законами і законами штатів. Це може створити невизначеність для підприємств, що працюють в декількох штатах.

Ще однією серйозною проблемою регулювання, що стоїть перед цифровими валютами, є ризик відмивання грошей і фінансування тероризму. Цифрові валюти в основному анонімні і можуть використовуватися для швидкого і легкого переказу великих сум грошей. Псевдоанонімна природа криптовалют робить їх дуже привабливими для відмивачів грошей, оскільки моніторинг діяльності з відмивання грошей у цій сфері все ще знаходиться в зародковому стані. Однак можна використовувати штучний інтелект для моніторингу підозрілих транзакцій у режимі реального часу, як це робить банк HSBC, але це може виявитися не ефективним, оскільки користувач використовуватиме свій гаманець лише протягом короткого періоду часу для одноразової транзакції. З іншого боку, існує ідея, що компанії, які працюють у крипто індустрії, повинні приймати лише чітко ідентифікованих клієнтів (KYC).

Через анонімний характер криптовалют і той факт, що власники монет невідомі, а емітенти банківських рахунків і цінних паперів відомі владі,

податковим органам фактично неможливо перевірити криптовалютні активи платників податків. Важливим винятком із цього є випадки, коли ідентифікатор гаманця вже відомий органам влади, наприклад, через попередні платіжні відносини. Крім того, будь-хто може створити скільки завгодно гаманців, щоб замаскувати свої статки. Проте податкові органи просять платників податків декларувати свої криптоактиви у категорії «інші активи».

Неможливо переоцінити гостроту потенційної проблеми, яку цифрові валюти створюють для фіскальної політики. Загроза криптовалют для цілісності фіскальної політики країни є стійкою через високу корисність криптовалют для ухилення від сплати податків. Криптовалюти мають найважливішу природу архетипічної податкової гавані. По-перше, вони не діють в межах будь-якої конкретної юрисдикції, по-друге, характер криптовалютних рахунків це анонімність. По-третє, зростання домінування криптовалют здебільшого не залежить від наявності фінансових установ, включаючи банки. Таким чином, криптовалюти виявляються невразливими для нових міжнародних програм боротьби з ухиленням від сплати податків.

Одним із факторів, які пояснюють здатність криптовалюти сприяти ухиленню від сплати податків, є м'які вимоги до звітності. У США було зазначено, що в тій мірі, в якій Служба внутрішніх доходів не зможе відстежити транзакції чи доходи, пов'язані з криптовалютою, буде втрачений або невідшкодований податковий дохід. Необхідність виправити недостатню звітність стає ще більш важливою, враховуючи, що, незважаючи на відносно невелику частку прибутку бізнесу на даний момент, операції з криптовалютою неминуче значно зростуть у наступні кілька років.

Додатковим фактором, який сприяє здатності криптовалюти послаблювати можливості держави щодо збору податків, є те, що наразі існуючі механізми боротьби з ухиленням від сплати податків не мають можливостей для успішного вирішення проблеми обходу податків на основі криптовалюти. Наприклад, договори про обмін інформацією не є актуальними, оскільки функціонування криптовалюти не має нічого спільного з наявністю

автономної юрисдикції. Як і з поширеними випадками офшорного ухилення від сплати податків, державні органи можуть застосувати складну статистичну перевірку, намагаючись виявити користувачів криптовалютного рахунку. Тим не менш, такі методи придатні лише в окремих випадках і не можуть являти собою системний підхід до вирішення проблеми.

Незважаючи на вагомі негативні фактори, цифрова валюта набирає популярність в останні роки, і її переваги як для підприємств, так і для споживачів численні. Статистичні дані щодо збільшення використання цифрових валют у світі представлено на рис. 1., з якого видно, що капіталізація світового ринку криптовалют сьогодні становить 2,40 трильйона доларів [10].

Рис. 1. Ринкова капіталізація криптовалют та ціна Bitcoin з 2009 по 2024 рік [10]

Однією з найбільш значних переваг цифрової валюти для підприємств і споживачів є більш низька комісія за транзакції. На відміну від традиційних способів оплати, кредитними картками, які стягують відсоток від суми транзакції в якості комісії, при транзакціях з цифровою валютою комісія набагато нижче. Наприклад, при транзакціях з біткойнами, комісія (Gas) може складати всього кілька центів, незалежно від суми транзакції, а залежно від навантаження мережі. Це означає, що підприємства можуть заощадити значну

суму грошей на комісії за транзакції, які можуть бути передані клієнтам у вигляді більш низьких цін.

Операції з цифровою валютою здійснюються значно швидше, ніж традиційними способами оплати. У деяких випадках транзакції можуть бути завершені за лічені секунди порівняно з декількома днями для банківських переказів. Це особливо вигідно для підприємств, яким необхідно швидко обробляти великий обсяг транзакцій, таких як сайти електронної комерції. Більш швидкі транзакції також означають, що споживачі можуть швидше отримувати свої покупки, що може поліпшити загальне враження від підприємства.

Операції з цифровою валютою також більш безпечні, ніж традиційні способи оплати. На відміну від операцій з кредитними картами, які вимагають передачі продавцю конфіденційної фінансової інформації, операції з цифровою валютою анонімні і не вимагають ніякої особистої інформації. Це знижує ризик крадіжки особистих даних і шахрайства. Крім того, операції з цифровою валютою захищені складними алгоритмами і криптографією, що робить їх практично неможливими для злому або підробки.

Цифрова валюта також доступна по всьому світу, що робить її ідеальним платіжним засобом для компаній, що працюють на міжнародному рівні. На відміну від традиційних способів оплати, які можуть оподатковуватися зборами за обмін валюти та іншими комісіями, транзакції в цифровій валюті обробляються за фіксованим курсом, незалежно від місцезнаходження покупця і продавця. Це полегшує компаніям розширення своєї клієнтської бази і вихід на нові ринки.

Повернення коштів - поширена проблема для компаній, які приймають платежі за кредитними картками. Повернення коштів відбувається, коли клієнт заперечує транзакцію і запитує повернення коштів у компанії, що випускає кредитну картку. Повернення коштів може бути дорогим для бізнесу, оскільки часто призводить до втрати доходу і додаткових комісій. Транзакції в цифровій валюті незворотні, що означає, що після завершення транзакції її не можна

скасувати. Це усуває ризик зворотних платежів і забезпечує підприємствам більшу фінансову стабільність.

Тенденції, які встановлюються за допомогою криптовалюти, вплинули на фінансові ринки в самих різних варіаціях. Ці технології створюють новий ландшафт, який створює більше можливостей як для малого бізнесу так і для великих фінансових інституцій, які повинні взяти на себе відповідальність і внести більше змін до використання технології блокчейн, а також в цілому підвищити гнучкість всієї галузі в цілому.

Спостерігаючи коливання на крипторинках за останні роки, центральні банки та уряди робили все, що в їх силах, щоб навести порядок у цій фінансовій системі. Проте існують різні заходи з регулювання попиту, пропозиції та податкової системи у цій сфері.

Так, центральні банки відіграють вирішальну роль в регулюванні цифрових валют. Існує кілька варіантів регулювання цифрових валют центральним банком. Одним з варіантів є їх повна заборона, але це важко забезпечити і може призвести до підпільних операцій з цифровими валютами. Іншим варіантом є запровадження суворих правил для бірж цифрових валют і користувачів, але це може зупинити інновації та обмежити потенційні переваги цифрових валют. Третій варіант - випустити цифрові валюти центрального банку, які могли б стати більш безпечною і стабільною альтернативою існуючим цифровим валютам, тобто (CBDC).

Центральні банки випускають CBDC як цифрову версію традиційної фіатної валюти, підтримуваної урядом країни. На відміну від криптовалют, CBDC централізовані і не обов'язково використовують технологію блокчейн. Замість цього вони можуть покладатися на високий рівень шифрування для забезпечення безпеки транзакцій (рис.2).

Переваги впровадження CBDC можуть включати прискорення і зниження вартості транзакцій в обхід фінансових посередників, а також більш суворе дотримання нормативних вимог, що може знизити витрати і ризики для бізнесу. Незалежно від того, використовує CBDC блокчейн чи ні, CBDC може

генерувати цифровий слід, що розкриває потік коштів – звідки вони надійшли, їх призначення і кожну транзакцію за їхньою участю. Подібні можливості, виявляться корисними для зменшення податкових спорів, особливо в галузях з високими ставками, таких як трансфертне ціноутворення.

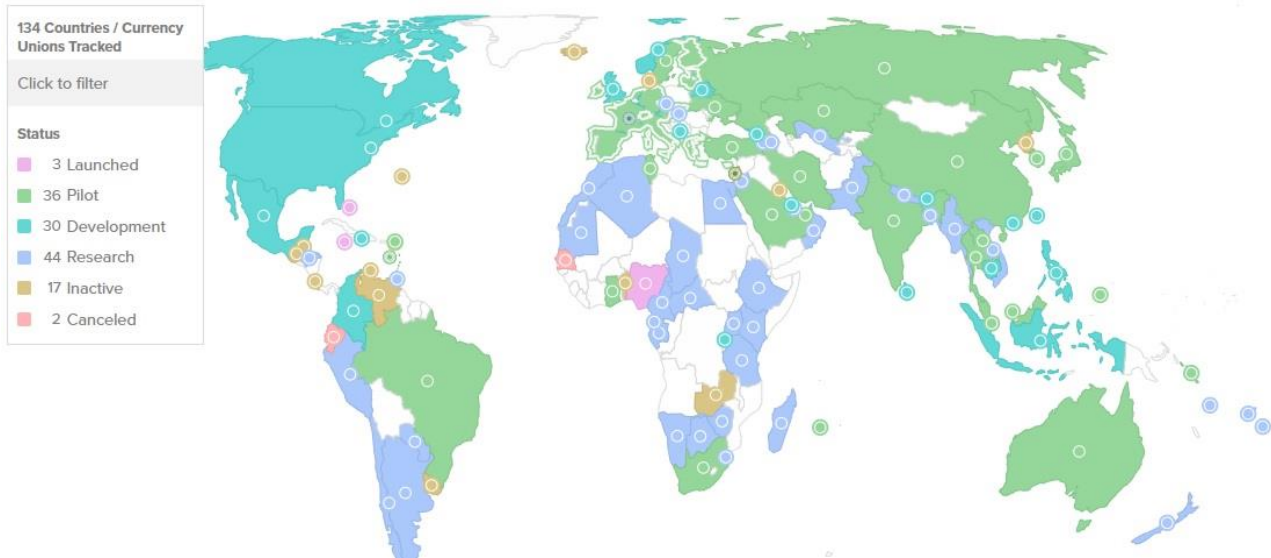

Рис.2. Статуси впровадження CBDC у світі на 2024 рік [11]

Китайський цифровий юань і багамський долар, які є одними з найбільш передових CBDC в загальному обігу, дають гарне уявлення про те, як швидко мінливий простір буде розвиватися і впливати на оподаткування.

Цифровий юань є частиною довгострокових зусиль Китаю з централізації цифрових платіжних систем, в яких все частіше домінують технологічні компанії. Китай тестує CBDC в різних сценаріях, включаючи електронну торгівлю, стимулюючи виплати і оплату проїзду в громадському транспорті. В даний час країна розглядає можливість використання цифрового юаня для транскордонних платежів.

В інших країнах Європейський центральний банк створив галузеві робочі групи, щоб допомогти закласти основи для цифрового євро ЄС. Як і в багатьох юрисдикціях, програма CBDC торгового блоку була введена у відповідь на запуск Facebook криптовалюти Libra (пізніше перейменованої в Diem) в 2019 році, яка з тих пір була згорнута. У США Федеральний резервний банк Бостона і Резервна система Нью-Йорка вивчають потенційні переваги цифрових валют

для загального комерційного використання, полегшуючи оптові міжбанківські трансакції.

Майже 134 країни, на частку яких припадає 98% світового ВВП, вивчають можливість запровадження CBDC. У травні 2020 року їх було всього 35. В даний час 68 країн знаходяться на продвинутій стадії — розробки, пілотного проекту або запуску. Із G20 декілька країн вже знаходяться на пілотній стадії. Сюди входять Бразилія, Японія, Індія, Австралія, Південна Корея, ПАР, Росія і Туреччина.

Поруч із категорією CBDC також знаходяться і стабільні монети (StableCoin). Стабільні монети використовують ту ж технологію блокчейна, що й інші форми криптовалют, однак вони прив'язані до стабільного активу, такого як фіатна валюта або товар, такий як золото.

Це робить стабільні монети корисним засобом заощадження, розрахунковою одиницею і засобом обміну. Інвестори часто використовують стабільні монети для захисту своїх грошей від раптових коливань цін, пов'язаних з іншими криптовалютами, тобто волатильністю.

Як і CBDC, стабільні монети можуть підвищити податкову прозорість, безпеку і надійність трансакцій, а також спростити транскордонні платежі. Це призвело до того, що деякі найбільші банки світу розробили свої власні стабільні монети, щоб отримати вигоду з цих податкових і фінансових пільг.

Однак, на відміну від CBDC, стабільні монети, як правило, обкладаються податком. Як і у випадку з будь-якими іншими криптовалютами, більшість урядів розглядають стабільні монети як власність для цілей оподаткування, і тому будь-який прибуток або збитки від купівлі, продажу або обміну стабільних монет підлягають звітності та можуть обкладатися податком на прибуток і приріст капіталу.

Ще один потенційно важливий аспект податкових інновацій для цифрових валют це смарт-контракти. Як і звичайні криптовалюти, CBDC і стабільні монети можуть мати програмне забезпечення, яке можна запрограмувати на виконання певних дій при виконанні певних умов.

Ні один центральний банк поки не впровадив смарт-контракти у CBDC, але теоретично вони могли б дозволити центральним банкам контролювати, як витрачаються цифрові валюти і які види транзакцій можуть і не можуть бути здійснені. Вони могли б, наприклад, використовуватися для запобігання відмиванню грошей і фінансової діяльності, пов'язаної зі злочинністю і тероризмом.

Теоретично смарт-контракти також можуть використовуватися для автоматичного розрахунку і запуску податкових переказів у режимі реального часу і утримання податків. Ця функціональність була б особливо корисна при транскордонних переказах, коли смарт-контракти утримують платіж до тих пір, поки продукт або послуга не будуть успішно доставлені або не будуть виконані будь-які інші умови, необхідні для оплати. Організації також могли б використовувати можливості програмування CBDC для забезпечення податкового планування в режимі реального часу.

На рівні державної політики смарт-контракти теоретично можуть дозволити країнам розробляти гнучку і цілеспрямовану податкову політику, таку як динамічні податкові ставки і умовні податкові пільги.

Однак, слід підкреслити і проблеми, які пов'язані з програмованими цифровими валютами.

Центральні банки ще не подолали технічні бар'єри для впровадження смарт-контрактів CBDC, але потенційно існують як мінімум три підходи, які вивчаються та досліджуються.

Внутрішня функціональність передбачає вбудовані смарт-контракти безпосередньо в блокчейн цифрової валюти. Одна з найбільших проблем при такому підході полягає в тому, що оподаткування рідко буває простим. При використанні сучасних технологій рівень споживання енергії і обчислювальних потужностей, необхідних для розрахунку перерахування податків і утримання податків у всьому складному діапазоні сценаріїв, може виявитися завеликим.

Альтернативний підхід, відомий як інтегрована функціональність, передбачає створення та експлуатацію смарт-контракту поряд з цифровою валютою, без вбудовування програмного забезпечення в блокчейн.

Третій варіант, відомий як зовнішня функціональність, включає в себе повністю окрему систему, яка відстежує окремі транзакції і розраховує податкові наслідки. Це може відбуватися, наприклад, за допомогою податкового механізму.

Зовнішня інтеграція, ймовірно, буде найменш проблематичним способом для CBDC використовувати інтелектуальну функціональність, але навряд чи вона дозволить досягти того ж рівня податкової ефективності, що і вбудовані інтелектуальні контракти.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Цифрові валюти володіють потенціалом для прискорення та підвищення ефективності фінансових транзакцій. Це пов'язано з тим, що вони усувають необхідність посередників, таких як банки і платіжні системи. Транзакції можуть бути проведені в режимі реального часу, без необхідності перевірки третьою стороною. Цифрові валюти також можуть знизити транзакційні витрати. Традиційні фінансові установи стягують високі комісії за міжнародні перекази, конвертацію валют і інші послуги. Цифрові валюти, з іншого боку, мають більш низькі комісії за транзакції, що робить їх більш доступним варіантом для користувачів.

Потенціал, пропонований цифровими валютами дуже великий, тому вкрай важливо, щоб податкові служби були добре підготовлені до цієї нової ери взаємодії підприємства та держави. Поява цифрових валют вимагатиме від податкових служб взаємодії з новими технологіями. Наприклад, розуміння того, як працюють безпечні цифрові гаманці, буде мати важливе значення для отримання, зберігання і здійснення транзакцій в CBDC і стабільних монетах, а також для перерахування податків. Цифрові валюти, будуть супроводжуватися новим регулюванням, яке безпосередньо вплине на оподаткування.

Цифрові валюти володіють потенціалом для спрощення платежів і забезпечення значної ефективності в рамках глобальної фінансової системи. Інновації в цій галузі підвищують ефективність податкового адміністрування, дозволивши відслідковувати платежі і домагатися більш високого рівня податкової звітності та дотримання нормативних вимог більш економічним способом.

Однак існують і загрози, адже цифрові валюти здебільшого знаходяться поза досяжності урядових установ або їм дозволено вільно співіснувати з державними грошима, при такому випадку вони можуть підривати здатність держави використовувати свою податково-бюджетну політику для стабілізації коливань, характерних для бізнес-циклів в економіці.

Податкова політика уряду може зіткнутися з суттєвим зниженням своєї ефективності, якщо дозволити цифровій валюті співіснувати з державними грошима без будь-яких обмежень.

Тому впровадження необмеженого використання цифрової валюти в економіці може суттєво вплинути на ландшафт фіскальної політики країни, але цей несприятливий вплив також можна потенційно нейтралізувати позитивним ефектом зворотного зв'язку, який може бути заснований на доходах, отриманих від застосування цифрових валют.

Література

1. Баранюк Ю., Волосович С. Tax control of cryptocurrency transactions in Ukraine. *Banks and Bank Systems*. 2018. №2. С.89-106.

2. Козицька Г. В., Лазнева І.О. Криптовалюта в умовах цифрової трансформації економіки. *Ефективна економіка*. 2024. № 5. – URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/3774> (дата звернення: 26.06.2024)

3. Кондрат О.Б. Тенденції та розвиток ринків криптовалют, а також аналіз методів залучення капіталу через ICO (Initial coin offering) та STO (Security token offering). *Ефективна економіка*. 2024. № 5. – URL:

<https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3803> (дата звернення: 26.06.2024)

4. Миронов О.Г. Ринок крипто і цифрових активів України. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. – URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3537> (дата звернення: 26.06.2024)

5. Резник О., Горобець Н. Tax on Cryptocurrency as Innovative Financial Instrument in IT Sphere. *ResearchGate*. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/341209932_Tax_on_Cryptocurrency_as_Innovative_Financial_Instrument_in_IT_Sphere (дата звернення: 26.06.2024)

6. Aminu A. Impact of Cryptocurrency on Global Economy in the Twenty-First Century: A Comprehensive Review. *Qeios*. 2023. URL: https://www.academia.edu/112859672/Impact_of_Cryptocurrency_on_Global_Economy_in_the_Twenty_First_Century_A_Comprehensive_Review?rhid=28920016468&swp=rr-rw-wc-112648738 (дата звернення: 26.06.2024)

7. Awi N., Zubir A. Cryptocurrency Technology and Financial Reporting. *International Journal of Management and Humanities*. 2020. №4(9). Pp.103-108.

8. Kouam H., Kingsley K. The Impact of Cryptocurrencies on Developing Market Economies. *Open Journal of Economics and Commerce*. 2023. №4(1). Pp.1-8.

9. Pamikatsih M. Cryptocurrency and Macro-Economic Stability: Impacts and Regulations. *International Journal of Science and Society*. 2023. №5(4). Pp.734-745.

10. Market Cap of Cryptocurrency. 2024. URL: <https://studio.glassnode.com/metrics?a=BTC&category=&m=market.MarketcapUsd> (дата звернення: 27.06.2024)

11. Central Bank Digital Currency In The World. 2024. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/cbdctracker/> (дата звернення: 27.06.2024)

References

1. Baranyuk, Yu. and Volosovich, S. (2018), “Tax control of cryptocurrency transactions in Ukraine”, *Banks and Bank Systems*, vol. 2, pp.89-106.

2. Kozicka, G. V. and Lazneva, I.O. (2024), “Cryptocurrency in the conditions of digital transformation of the economy”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol.5, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3774> (Accessed 26 Jun 2024)

3. Kondrat, O.B. (2024), “Trends and development of cryptocurrency markets, as well as analysis of capital raising methods through ICO (Initial coin offering) and STO (Security token offering)”, *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol.5, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3803> (Accessed 26 Jun 2024)
4. Mironov, O.G. (2024), “Market of crypto and digital assets of Ukraine”, *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol.4, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3537> (Accessed 26 Jun 2024)
5. Reznik, O. and Gorobec, N. (2020), “Tax on Cryptocurrency as Innovative Financial Instrument in IT Sphere”, ResearchGate, available at: https://www.researchgate.net/publication/341209932_Tax_on_Cryptocurrency_as_Innovative_Financial_Instrument_in_IT_Sphere (Accessed 26 Jun 2024)
6. Aminu, A. (2023), “Impact of Cryptocurrency on Global Economy in the Twenty-First Century: A Comprehensive Review”, Qeios, available at: https://www.academia.edu/112859672/Impact_of_Cryptocurrency_on_Global_Economy_in_the_Twenty_First_Century_A_Comprehensive_Review?rhid=28920016468&swp=rr-rw-wc-112648738 (Accessed 26 Jun 2024)
7. Awi, N. and Zubir, A. (2020), “Cryptocurrency Technology and Financial Reporting”, *International Journal of Management and Humanities*, vol. 4(9), pp. 103-108.
8. Kouam, H. and Kingsley, K. (2023), “The Impact of Cryptocurrencies on Developing Market Economies”, *Open Journal of Economics and Commerce*, vol. 4(1), pp. 1-8.
9. Pamikatsih, M. (2023), “Cryptocurrency and Macro-Economic Stability: Impacts and Regulations”, *International Journal of Science and Society*, vol. 5(4), pp. 734-745.
10. Glassnode (2024), “Market Cap of Cryptocurrency”. available at: <https://studio.glassnode.com/metrics?a=BTC&category=&m=market.MarketcapUsd> (Accessed 27 Jun 2024)
11. Atlantic Council (2024), “Central Bank Digital Currency In The World”. available at: <https://www.atlanticcouncil.org/cbdctracker/> (Accessed 27 Jun 2024).

Стаття надійшла до редакції 27.06.2024 р.